

Sygn. akt IV CSK 390/20

POSTANOWIENIE

Dnia 31 maja 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Mariusz Łodko

w sprawie z wniosku S. R.
przy uczestnictwie E. R.
o podział majątku wspólnego,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 31 maja 2021 r.,
na skutek skargi kasacyjnej wnioskodawcy
od postanowienia Sądu Okręgowego w B.
z dnia 20 marca 2020 r., sygn. akt II Ca (...),

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. zasądza od S. R. na rzecz E. R. kwotę 2700 (dwa tysiące siedemset) zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Wnioskodawca S.R. wniósł skargę kasacyjną od postanowienia Sądu Okręgowego w B. z dnia 20 marca 2020 r. zmieniającego postanowienie Sądu Rejonowego w X. z dnia 23 maja 2019 r. w przedmiocie podziału majątku dorobkowego małżonków w ten sposób, że w punkcie II podwyższono kwotę wydatków dokonanych przez E.R. z majątku osobistego na spłatę wspólnych zobowiązań po ustaniu wspólności ustawowej: w podpunkcie a do wysokości 30.093,23 zł, w podpunkcie b do wysokości 39.189.98 zł, w podpunkcie c do

wysokości 73.555,74 zł i w podpunkcie d do wysokości 63.486,86 zł. W punkcie IV zasądzone od uczestniczki postępowania E.R. na rzecz wnioskodawcy S.R. (po potrąceniu z kwotą 149.902,21 zł należną od wnioskodawcy S.R. na rzecz uczestniczki postępowania E.R. tytułem zwrotu kwot wydatkowanych z majątku osobistego wskazanych w punkcie II postanowienia) dopłatę w wysokości 72.134,50 zł. Wartość całego majątku wspólnego stron ustalono na kwotę 453.833,41 zł, z czego na oboje skarżących przypadała połowa, tj. kwota 226.916,71 zł, a wnioskodawca otrzymał majątek o wartości 4.880 zł (w postaci samochodu S.), do spłaty byłego męża uczestniczce pozostawałaby zatem kwota 222.036,71 zł (226.916,71 zł - 4.880 zł). Wnioskodawca powinien jednak zwrócić uczestniczce postępowania połowę spłaconych przez nią wspólnych długów, w kwocie 149.902,21 zł. O tyle też winna zmniejszyć się należna wnioskodawcy dopłata, stąd też zasądzeniu na jego rzecz podlegała ostatecznie kwota 72.134,50 zł (222.036,71 zł - 149.902,21 zł).

W skardze kasacyjnej wnioskodawca zarzucił naruszenie przepisów prawa materialnego, tj. błędną wykładnię art. 45 § 1 k.r.o. W ramach naruszonych przepisów procesowych skarżący wskazał art. 382 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. i art. 567 § 3 k.p.c. w zw. z art. 684 k.p.c. i art. 688 k.p.c. w zw. z art. 45 k.r.o., oraz naruszenie art. 378 §1 k.p.c. oraz art. 328 §2 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną wnioskodawcy uczestniczka postępowania wniosła o oddalenie skargi kasacyjnej - w przypadku przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania oraz zasądzenie od wnioskodawcy na rzecz uczestniczki postępowania kosztów postępowania kasacyjnego, w tym kosztów zastępstwa prawnego według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna ukształtowana została w przepisach kodeksu postępowania cywilnego jako środek odwoławczy o szczególnym charakterze, nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa i jednolitości wykładni, a także w celu usunięcia z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych,

nie zaś jako ogólnie dostępny środek zaskarżenia orzeczeń nie satysfakcjonujących stron (por. postanowienie SN z dnia 13 czerwca 2018 r., II CSK 71/18). Realizacji tego celu służy instytucja tzw. przedsądu, ustanowionego w art. 398⁹ k.p.c., w ramach którego Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny sprawy przedstawionej mu ze skargą kasacyjną. Zakres przeprowadzanego badania jest ograniczony do kontroli, czy w sprawie występują przewidziane w art. 398⁹ § 1 pkt 1 - 4 k.p.c. okoliczności uzasadniających przyjęcie skargi do rozpoznania (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 30 listopada 2020 r. IV CSK 183/20).

Skarżący uzasadnił potrzebę przyjęcia skargi do rozpoznania wystąpieniem przesłanki przewidzianej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. to znaczy oczywistą zasadnością, ze względu na to, iż zdaniem skarżącego „Sąd Okręgowy w B. rozpoznając sprawę o podział majątku wspólnego zainteresowanych S.R. i E.R. dopuścił się naruszenia przepisów prawa materialnego, tj. art. 45 § 1 k.r.o. oraz przepisów prawa proceduralnego (wymienione w treści zarówno samego wniosku, jak i w takim samym zakresie podniesione w ramach zarzutów skargi kasacyjnej), które to naruszenia w konsekwencji doprowadziły do zasądzenia rażąco niesprawiedliwej kwoty spłaty na rzecz wnioskodawcy od uczestniczki postępowania”. Tak sformułowany wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wraz z jego uzasadnieniem przeczy wnioskowi o oczywistej zasadności skargi kasacyjnej, lecz stanowią jej polemikę z ustaleniami faktycznymi przyjętymi za podstawę rozstrzygnięcia oraz z oceną dowodów, która do nich prowadziła. W świetle art. 398³ § 3 k.p.c. zarzuty skargi kasacyjnej nie mogą być wymierzone wprost w ustalenia faktyczne i ocenę dowodów zebranych w sprawie, a Sąd Najwyższy przy rozpoznawaniu skargi kasacyjnej także byłby nimi związany (art. 398¹³ § 2 k.p.c.). Formułując podstawy wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, skarżący pomija, że Sąd Najwyższy, rozpoznając skargę kasacyjną, nie jest trzecią instancją sądową osądzającą sprawę, lecz rozpoznaje skargę kasacyjną w interesie publicznym, wyjaśniając istotne zagadnienia prawne, dokonując wykładni przepisów budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów bądź usuwając z obrotu prawnego orzeczenia wydane w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwe (zob. np.

postanowienie SN z dnia 13 czerwca 2018 r., II CSK 71/18). Dlatego nie każda skarga może być przyjęta do rozpoznania (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 30 listopada 2020 r., IV CSK 183/20., niepubl.). W szczególności, że w utrwalonych poglądach judykatury, oczywista zasadność skargi kasacyjnej, o której mowa w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., zachodzi tylko wtedy, gdy dla przeciętnego prawnika z samej treści skargi - bez pogłębionej analizy i jurydycznych dociekań - w sposób jednoznaczny wynika, że wskazane w niej podstawy zasługują na uwzględnienie. Skarżący, powołując się na przesłankę przewidzianą w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. powinien wykazać oczywistą zasadność skargi kasacyjnej przejawiającą się kwalifikowanym charakterem naruszenia przepisów prawa. Nie może powtarzać uzasadnienia podstaw kasacyjnych; powinien wykazać, że zasadność skargi kasacyjnej jest oczywista, a więc dostrzegalna *prima vista* oraz że każdy prawnik bez przeprowadzania wnikliwej analizy powinien dojść do wniosku, że zaskarżone orzeczenie jest jaskrawo nieprawidłowe (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 15 lipca 2015 r., IV CSK 17/15, LEX nr 1770910). W szczególności, gdy podnoszone zarzuty skargi kasacyjnej wymierzone są w ustalenia faktyczne i ocenę dowodów zebranych w sprawie. Z tego punktu widzenia każdy zarzut skargi kasacyjnej, który ma na celu polemikę z ustaleniami faktycznymi sądu drugiej instancji, chociażby pod pozorem kontestowania błędnej wykładni lub niewłaściwego zastosowania określonych przepisów prawa materialnego, z uwagi na jego sprzeczność z art. 398³ § 3 KPC, jest *a limine* niedopuszczalny (zob. wyrok SN z dnia 16 maja 2018 r., II UK 139/17, postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 23 października 2020 r., IV CSK 277/20, niepubl.).

Zarzuty przytoczone przez wnioskodawcę w uzasadnieniu wniosku o oczywistej zasadności skargi kasacyjnej nie mają związku z wykładnią prawa, lecz stanowią polemikę z ustaleniami faktycznymi przyjętymi za podstawę rozstrzygnięcia oraz z oceną dowodów, która do nich prowadziła, a więc są niedopuszczalne. Wskazuje na to wyraźnie uzasadnienie wniosku, w którym skarżący podkreśla, „iż Sąd II instancji w żadnym zakresie, nie przeanalizował argumentacji, jak i dowodów przeczących tezie uczestniczki postępowania o spożytkowaniu środków ze zbycia V. na potrzeby rodziny i to w sytuacji, gdy zasadniczo nie przedstawiła żadnych dowodów potwierdzających rzekome ich

spożytkowanie w opisywany przez siebie sposób.” Taka forma wniosku skargi odnosi się do ustaleń Sądu II instancji który określił, że w skład majątku wspólnego stron nie wchodził samochód V., czy też w istocie jego równowartość, gdyż środki uzyskane z jego sprzedaży zostały przekazane na pokrycie kosztów związanych z działalnością gospodarczą, a także na zakup innego pojazdu, rozliczonego w ramach podziału dorobku. Częściowe potwierdzenie tych okoliczności przez wnioskodawcę w toku postępowania, nie może prowadzić do wniosku o oczywistej zasadności skargi.

Uzasadniając wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, skarżący również nie uwzględnił, że Sąd Okręgowy do rozliczenia spłaconych przez uczestniczkę po ustaniu wspólności majątkowej z jej majątku odrębnego wspólnych zobowiązań małżonków, nie zastosował art. 45 Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego (k.r.o.), wskazując że rozliczenie nastąpiło na podstawie art. 207 k.c. Natomiast opisana w skardze kasacyjnej sytuacja, w której objęcie hipoteką art. 45 § 1 zdanie pierwsze in fine k.r.o. nakładów z majątku wspólnego na majątek osobisty wymaga, aby nakłady te dotyczyły przedmiotu majątkowego przynoszącego dochód, który wchodzi właśnie w skład majątku osobistego małżonka. Konieczne według tego przepisu jest tylko to, aby należący do majątku osobistego przedmiot nakładów z majątku wspólnego przynosił dochód, a skoro dochody z majątku osobistego wchodzi do majątku wspólnego (art. 31 § 2 pkt 2 k.r.o.), to następująca w ten sposób rekompensata poniesionych z majątku wspólnego nakładów na majątek osobisty uzasadnia wyłączenie tych nakładów spod rozliczeń byłych małżonków przy podziale majątku wspólnego (por. uzasadnienie postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 9 maja 2013 r., II CSK 593/12). Taka sytuacja w rozpoznawanej sprawie nie miała miejsca, bowiem uczestniczka z majątku osobistego spłacała zobowiązania wspólne małżonków.

W związku z tym nie można przyjąć, iż skarga kasacyjna była oczywiście uzasadniona. Uznać zatem należy, iż wymienione przez skarżącego podstawy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania nie zachodzą jak również okoliczności sprawy nie wskazują, aby zachodziły inne podstawy przewidziane w art. 398⁹ § 1 k.p.c.

Z tych przyczyn Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia tej skargi do rozpoznania.

O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono na podstawie art. 520 § 2 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 i art. 398²¹ w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. oraz na podstawie § 4 ust. 1 pkt 8 w zw. z § 2 pkt 6 oraz § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 265).